

egyszerű következménye az, hogy a fiatalok nem érdeklődnek a természettudományi tantárgyak iránt, így lassacskán elfogy a matematikus, a fizikus, biológus, kémikus, egyszerűen a természettudós pedagógusaink „hiánycikké” válnak, ugyanúgy, mint a gépészek az üzemekben.

Tehát ez a veszély is komoly. A korfa üzenete a legkomolyabb. A súlyos problémát viszont addig kellene megoldani, míg van a „fa” talpa alatt is talaj. Ha az országunk nem hoz kellő döntéseket még idejében, a mi kis hazánk, a szlovákiai magyarság korfájának kisebbségi hajtásait is meglengeti a vihar. Szűkebb pátriánkban fel kellene mérni elsősorban a lehetőségeket, mekkora eséllyel indulnak a pályakezdő fiataljaink az életbe. Hogyan tudjuk őket otthon tartani, állást biztosítani, és főleg milyen szakok igénylik a szakembereket, hol biztosabb az állás. Érdekes módon a természettudományok iránt a töredékre csökkent az érdeklődés, ugyanakkor a földtudományok iránt rendkívülien megnőtt az érdeklődés. Az iskoláink, úgy érzem, az igényekhez sok esetben alkalmazkodni tudnak, ugyanakkor még nem tudni, lesz-e ennyi földtudomány szakosnak munkahely. Nagyon fontos lenne a koordináció, hogy az iskolák is kutassák a munkapiacot, hol van még esély elhelyezkedni. Aszerint irányítani, felkelteni a diákok figyelmét és beszélgetni a szülőikkel.

Sok szlogenünk volt már. Sok jelszó, sok üzenet. Az erdélyi nagycsaládos barátom kuvikmadár módon égbekiáltott jelszava cseng a fülemben már tíz esztendeje – Azé a föld, aki benépesíti. Vajon nincs-e igazta?

Horváth Molnár Andrea

A szülők és a tanárok viszonya

A Pedagógiai-Pszichológiai Tanácsadó és Prevenációs Központ munkatársaként aktív kapcsolatot tartok fent a járás iskoláival, szoros együttműködést ápolok. Munkakörömhöz hozzátartozik iskolapszichológusi feladatok ellátása, többek között az iskolán belül felmerülő tanulási, nevelési problémák oldása, rendezése.

A majdnem 10 éves munkatapasztalatom során arra a következtetésre jutottam, hogy bármilyen, az iskolás gyermeket érintő nehézség merül fel, a legtöbb esetben lehetetlen vagy legalábbis kevésbé hatékony a pedagógus és szülők bevonása nélkül megoldást találni.

Az iskola és a családok, a pedagógusok és szülők kapcsolata az utóbbi időben nagyon sokat lazult. Pedig a megfelelő együttműködés elengedhetetlen a hatékony és szeretetteljes neveléshez – elejét veheti a napjainkban sajnálatos módon megszorított iskolai botrányoknak, és napjaink rohanó világában nagyobb biztonságot élhet meg a gyermek, ha a pedagógus és a szülő az őt megtartó összefogását érzékeli. Az együttműködés elengedhetetlen feltétele a hatékony oktatásnak, ám manapság ezt mintha igyekeznénk figyelmen kívül hagyni. Különös ellentmondás tapasztalható e téren, hogy a legtöbb szülő nagy gondot fordít a megfelelő oktatási intézmény kiválasztására, ám arra már kevesebben gondolnak, hogy a jó közösség kialakításában később maguk is szerepet vállaljanak, aktívan részt vegyenek az iskola mindennapjaiban. Ugyan ennek legtöbbször az időhiány az oka, ám szülőként fontos lenne tudatosítanunk, hogy az óvoda és az iskola nem önműködő gyermekmegőrzőként és tölthőállomásként funkcionál, másik oldalról nézve pedig a gyermek családi háttere sem elhanyagolható a tanítás szempontjából.

A múlt században a pedagógus maximális tekintélynek és elismerésnek örvendett, így a szülők feltétel nélkül bíztak a tanár döntésében. Sajnos napjainkban az örökös feszített tempó a pedagógusok és a szülők életét egyaránt nehezíti, pedig a múlt adta lehetőségekhez képest immáron jogokban és lehetőségekben nincs hiány, ráadásul az egymást támogató nevelés még hatékonyabban fejthetné ki hatását. Ezért fontos tudatosítani a szülőknél, hogy az iskolában történtek kihatnak a család életére is, s a szülői értekezletet unalmas kötelesség, letudandó nyűg helyett a konstruktív együttműködés színtereként is felfoghatjuk.

Ma a szülők és a diákok is sokkal tudatosabbak, magasabbak az elvárásaik a tanárokkal szemben. Részben a felelősséget is áthárítják a tanárookra. Gyakran találkozom panaszkodó tanárokkal, akik úgy érzik, a szülők időnként jogtalanul számon kérők, a gyermek oktatása mellett a nevelési problémák megoldását is a tanároktól várják, miközben ők a munkahelyi

elfoglaltságra hivatkozva hártják saját felelősségüket.

Mindkét fél részéről fontos, hogy belássák és elfogadják, egymással szembe fordulva, egymás hibáztatása, felelősségelhárítás helyett egymást meghallgatva, együttműködve, rendszeres találkozások biztosításával tudnak a gyermekeknek segíteni. Pszichológusként rendszeresen kerülök közvetítő szerepbe. Gyakran a tanítók, tanárok keresnek fel, mert probléma van valamelyik gyermekkel az iskolában. Arra panaszkodnak, hogy a szülők nem hajlandók szembenézni a problémákkal, a gyerek nehézségeivel, szügyellnek segítséget kérni.

Ezen a ponton fontos a pedagógus meggyőző személyisége és elfogadó hozzáállása, hogy a szülő érezze, elsősorban segíteni szeretne, nem megbélyegezni a gyermeket, hanem az ő, az osztályközösség és a család érdekeit szolgálja. A megfelelő szülő-tanár kapcsolat kialakításában aktív szerepe van a tanárnak, különösen az osztályfőnöknek. Fontos, hogy a tanár szakmailag felkészült, nyitott, figyelmes és jóindulatú legyen a szülők és diákok esetlegesen eltérő nézetei felé. Nagy szerepe van abban, hogy a problémákat konstruktívan kezelhessék és hozzájárul, hogy az esetleges félreértések, súrlódások elkerülhetők, megelőzhetőek legyenek.

Íme, néhány gyakorlati tanács, gondolat arra vonatkozóan, hogyan lehet segíteni e két nélkülözhetetlen fél együttműködését a hatékony tanulás és nevelés érdekében. Mit tehet a tanár, hogyan segítheti egy nyitott, őszinte, bizalommal teli kapcsolat kialakítását az osztályát látogató gyermekek szüleivel:

- Tudjon nyitott maradni, még a legkritikusabb helyzetekben is képes legyen kifejezni a szülők iránti tiszteletét és nagybecsülését.
- Tegye lehetővé a személyes találkozást – és fogadóóráján, esetleg más, előre egyeztetett időpontban fogadja őket szívélyesen, nyílt odafordulással.
- Adjon a tanuló iskolai munkájáról, emberi magatartásáról érdemi tájékoztatást, pontos, objektív, problémafeltáró

elemzést. A gondok jelzésekor tapintatosan járjon el, szükség esetén tanácsai-val is segítse a szülőt.

■ Hallgassa meg figyelmesen a szülő véleményét, kívánságait, esetleges panaszait, és az érintettek bevonásával lehetőségei szerint segítsen a problémák megoldásában.

■ A személyes, családi vonatkozású információkat kezelje diszkréten, azokat csak a legszükségesebb esetben, nevelési szempontokat mérlegelve ossza meg más illetékes személyekkel.

■ Az iskola belső életével kapcsolatos bizalmas információkat kezelje titokként, ezáltal erősítve a szülők bizalmát az intézmény iránt, ne cselekedjék és ne nyilatkozzék oly módon, amivel esetleg csorbíthatja az iskolavezetés tekintélyét, kollégái presztízsét.

■ A szülővel kialakított személyes kapcsolata – legyen az személyes barátság vagy valamilyen konfliktus – semmiképpen nem befolyásolhatja a tanuló teljesítményeinek objektív megítélését, és nem származhat belőle sem előny, sem hátrány más tanulók számára sem.

■ A diákok fejlődését befolyásoló egyik legfontosabb tényező a családi háttér. Az iskola ellensúlyozni tudja azokat a hátrányokat, amelyek abból származhatnak, hogy a tanuló családi körülményei az átlagostól eltérően kedvezőtlenek. Ez az eltérés sokféle lehet, kezdve a szülők iskolai végzettségétől a „csonka családig”, folytatva a család szociális körülményeivel, anyagi helyzetével. Fontos, hogy a tanár tudatosítsa, módjában áll segíteni, de egyedül nem tudják megoldani a tanuló családi háttéréből adódó gondokat, problémákat. Figyeljen arra, hogy olyat már ne vállaljon magára, ami kompetenciáját meghaladja, vagy amiben nem kérték segítségét.

■ A gyerek számára csak akkor hiteles a tanító és szülei közötti jó kapcsolat, ha ez látható, érzékelhető. Megérzi a szülei szembeni tanári érzéseket, akkor is, ha ez nincs szóban megfogalmazva. Csak a szülő és a tanár részéről kölcsönösen egymás tiszteletén alapuló partneri kapcsolat az, amire sikeres iskolai pályafutás építhető.

Augusztus végén a Dennik N online írásai között jelent meg a 15 éves zsolnai kilencedikes, Martin Klačko esetének elemzése, aki egy iskolai konfliktus folyamán öngyilkosságot követett el. Az eset nem újkeletű, három évvel ezelőtt történt. Az apropó, ami miatt újra elővették, az öngyilkosság kivizsgálásának rövid és méltatlan volta, illetve a szülők helyzete, akik máig is értetlenül állnak az eset előtt, és azóta is annak szentelik az életüket, hogy felderítsék, hogyan fajulhatott el két diák közötti konfliktus ilyen tragédiáig. Martin sokáig várt gyermekként született, mindig is problémamentesen viselkedett az iskolában, jó tanuló volt, nyitott és vidám alaptermésű fiú. Volt ugyanakkor egy ötödikes diák, aki az iskolai szünetekben már több, mint egy éve zaklatta és bántalmazta őt – ebbe a viszálkodásba a körülöttük lévő felnőttek: sem a szülők, sem a pedagógusok nem tudtak hatékonyan beleszólni. Amikor egy napon túlcsoordultak a fiúk között dúlól indulatok, Martin egy verekedés következtében komolyabban megsértette a fiatalabb diákot. Ezután a nap további részében a tanáraitól olyan megsegényítő és büntető hozzáállásban részesült, hogy miután hazament az iskolából, felakasztotta magát a saját szobájában.

Jelen írásunk nem egy oknyomozó újságírás funkcióját szándékozik betölteni, ezért aztán ezen a ponton meg is állhatunk a megdöbbentő eset részletezésével, amelyet sokkal inkább arra szeretnénk volna használni, hogy rámutassunk az osztályfőnökök és a pedagógusok szerepének fontosságára az iskolai, osztályokon belüli

